

Informatieplicht:

vijf tips vanuit het werkveld

De informatieplicht met betrekking tot energiebesparende maatregelen, die op 1 juli 2019 in werking treedt, stelt flink wat nieuwe eisen aan het informatie-management van gemeenten, scholen en andere organisaties.

Vijf tips vanuit het werkveld om aan de nieuwe verplichting te kunnen voldoen.

Vooropgesteld, het werkveld is niet bepaald blij met de aangekondigde informatieplicht. Men verwacht er weinig effect van en ziet een enorme berg administratie op zich afkomen. De verplichting motiveert ook niet en zet eerder aan tot afvinken dan tot nadenken. En de manier van sturen, via middelen in plaats van doelen, sluit meer aan bij de oude Hinderwet dan bij de Wet milieubeheer.

Aan de andere kant begrijpen betrokkenen ook dat er iets moet gebeuren om de doelen uit het energieakkoord te realiseren. Aan hen de kunst het samenspel tussen beleid, uitvoering en handhaving goed vorm te geven zodat die doelen ook worden gerealiseerd; met wortel én met stok.

Veel locaties

De informatieplicht geldt voor inrichtingen (locaties) die onder de Wet milieubeheer vallen en meer dan 50.000 kWh elektriciteit en/of meer dan 25.000 m³ gas per jaar gebruiken; zo'n beetje 10 keer het verbruik van een gemiddeld huishouden. Nico van Zuylen van de VO-raad verwacht dat vrijwel alle locaties van VO-scholen hieronder zullen vallen. De gemeente Amsterdam op haar beurt

verwacht dat naar schatting over 20 procent van het totaal aantal eigen panden informatie zal moeten worden verstrekt.

Breder effect

De impact van de informatieplicht zal voor gemeenten verder reiken dan de eigen activiteiten. Partijen die gebruik maken van een gemeentelijk pand of subsidie van de gemeente zullen bij de gemeente aankloppen voor informatie en geld om energiemaatregelen te treffen.

In Almere gaat het bijvoorbeeld om honderden panden die worden gebruikt voor onderwijs, zorg, sport en welzijn en waarmee de gemeente huur- of subsidierelaties onderhoudt (verhoudingsgewijs 70 procent van het totaal aantal eigen panden). >>

Tip 1: Doe een pilot en kijk wat de impact (in tijd en in geld) is van de informatieplicht.

Nieuwe maatregelen

De informatieplicht heeft betrekking op energiebesparende maatregelen die zich in 5 jaar terug verdienen. Betrokkenen zijn op basis van de Wet milieubeheer al jaren verplicht deze te treffen. Nieuw is dat ze hierover nu verantwoording moeten afleggen. Zij dienen voor 1 juli 2019 in een landelijk digitaal systeem per locatie aan te geven of een bepaalde maatregel wel of niet is getroffen.

De maatregelen waarover het gaat worden vanuit het Rijk voorgeschreven. Denk aan isolatie, slimme meters en LED-verlichting. Er zijn verschillende lijsten voor zorg en welzijn, sport, scholen en kantoren. Deze worden begin 2019 geactualiseerd op basis van nieuwe techniek en terugverdientijden.

Tip 2: Specificeer de data die aangeleverd moet worden.

Afwijken mag

Gemotiveerd afwijken van de voorgeschreven maatregelen mag, bijvoorbeeld als er een betere maatregel voorhanden is of als de maatregel in dit specifieke geval technisch of economisch niet kan worden gerealiseerd. Hier zou ruimte kunnen worden gevonden voor een goed gesprek tussen degene die de activiteiten ontplooit (onderwijs-, sport-, zorg-, cultuurorganisatie), de vastgoedeigenaar en de handhaver.

Doel van zo'n gesprek is om per locatie te zoeken naar maatregelen met de hoogste prioriteit gezien de verwachte energieopbrengst in relatie tot de benodigde investering. Een dergelijk gesprek zou ook in lijn met de gedachte achter de Wet milieubeheer, gericht op het doel en niet op de afzonderlijke maatregel. Of die ruimte er zal zijn, hangt af van de inzet van alle betrokkenen en de kwaliteit van het samenspel.

Tip 3: Kijk niet alleen naar het energieverbruik, maar ook naar de toekomst van het gebouw.

Tip 4: Zoek ook de verbinding met de activiteiten in het gebouw en de bedrijfsvoering in het algemeen.

Gegevens verzamelen

Het registreren van de benodigde informatie is een lastig punt. In de systemen die over het algemeen worden gebruikt voor vastgoed- en facilitymanagement is dergelijke detailinformatie vaak niet voorhanden. Om aan de verplichting te kunnen voldoen moet informatie uit verschillende bronnen worden verzameld en op enig moment in het systeem van het Rijk worden ingevoerd. Dat zal geen eenvoudige klus worden en veel tijd en overleg vergen. Veel betrokkenen hebben ook nog geen idee hoe ze deze informatie gaan verzamelen en opslaan. Vandaar dat het handig is tijdig met de pilot te beginnen (tip 1).

Tip 5: Werk gelijktijdig aan een eenvoudig werkend systeem om de informatie aan te kunnen leveren.

Voordeel is overigens wel dat de gegevens die moeten worden verzameld, ook goed gebruikt kunnen worden voor andere activiteiten en plannen, bijvoorbeeld als input voor de verduurzaming van het meerjaren onderhoud of uw investeringsplannen. Voor het geval die input nog niet beschikbaar is, geeft de informatieplicht wellicht het noodzakelijke zetje om hier serieus werk van te maken.

Dit artikel bouwt voort op het interview met Stef Strik, coördinator energiebesparing bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, zoals verschenen in Schoolfacilities (september 2018) en is gebaseerd op aanvullend onderzoek en diverse gesprekken in Bouwstenen-verband over de informatieplicht.

Handhaving

Organisaties leven de informatieplicht na als zij uiterlijk op 1 juli 2019 naar waarheid een compleet rapport over de getroffen energiebesparende maatregelen hebben ingediend via het e-loket van RVO.nl. Aan de hand daarvan bepaalt het bevoegd gezag of de indiener aan zijn energiebesparingsverplichting voldoet.

Het niet indienen van een rapport wordt gezien als een strafbaar feit. Door het rapport verkeerd in te vullen begaat de indiener een economisch delict. In beide gevallen is het aan het bevoegd gezag - de gemeenten en provincies - om te handhaven. Zo kan bijvoorbeeld een last onder dwangsom worden opgelegd. De hoogte van het dwangsombedrag is daarbij afhankelijk van de grootte van het bedrijf. Veelal gaat het om een bedrag vanaf 1.000 euro per overtreding. De Rijksoverheid kan op basis van de registraties de Kamer informeren in welke gemeenten veel inrichtingen zijn genomen. Aan de hand van de informatie kunnen ook raadsleden en burgers het bevoegd gezag ertoe aanzetten om in actie te komen.